

GIÁO DỤC Y ĐỨC CHO SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ ĐỒNG NAI THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG VÀ PHONG TRÀO TÌNH NGUYỆN

NGUYỄN LƯƠNG BẰNG* - TRẦN HẠNH**

Ngày nhận bài: 24/02/2017; ngày sửa chữa: 02/03/2017; ngày duyệt đăng: 09/03/2017.

Abstract: *Recognising the importance of medical ethics besides professional competence for medical students, Dong Nai Medical college pays attention to organising volunteer campaigns and encouraging teachers and students to participate. Through these campaigns, traditional values of morality will be nurtured and instilled into students, thereby help them have proper behaviours to patients and social community.*

Keywords: *Ethics education for students, students, Dong Nai medical college, volunteer campaigns.*

1. Phát huy giá trị đạo đức truyền thống trong y đức

“Đạo đức là tập hợp những nguyên tắc, quy tắc, chuẩn mực xã hội, nhằm điều chỉnh và đánh giá cách ứng xử của con người trong quan hệ với nhau và quan hệ với xã hội, chúng được thực hiện bởi niềm tin cá nhân, bởi truyền thống và sức mạnh của dư luận xã hội” [1; tr 9].

Những giá trị đạo đức truyền thống Việt Nam được các thế hệ trước kế thừa, lưu truyền đến nay được bắt nguồn từ thực tiễn và các học thuyết triết học phương Đông, đã góp phần làm nên những chiến công hiển hách, tôn thêm những giá trị nhân văn trong lịch sử chống ngoại xâm và xây dựng đất nước. Ý thức đạo đức của các tôn giáo Phật, Đạo, Nho... du nhập vào nước ta khá sớm được nhân dân ta tiếp thu có chọn lọc và đã được Việt hóa cho phù hợp với đạo đức truyền thống, phong tục tập quán tín ngưỡng lâu đời của nhân dân ta. Nho giáo là một học thuyết nhập thể, học thuyết hành động, lí tưởng của Nho giáo là “xây dựng một xã hội đại đồng”. Đóng góp tích cực trong nội dung giáo dục của Nho giáo là đề cao đạo đức, học thức. Có khi Nho giáo còn đặt đạo đức cao hơn cả chính trị. Hầu hết các kinh sách của Nho giáo đều mang những nội dung, triết lí về giáo dục đạo đức, đề cao Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín, nhằm hình thành cho con người những đức tính như: yêu thương con người, làm việc phải cẩn thận, đối với người phải khoan dung, ngay thẳng, rộng lượng, cung kính, ân huệ, nhạy bén, được lòng dân. Những danh y nổi tiếng trong lịch sử đã cụ thể hóa triết lí đạo đức của nho giáo vào lĩnh vực y học, định hướng cho hành động ứng xử với bệnh nhân như Tuệ Tĩnh (thế kỉ XIV), Hải Thượng Lãn

Ông Lê Hữu Trác (1720-1791). Hải Thượng Lãn Ông viết “Suy nghĩ thật sâu xa tôi hiểu rằng thầy thuốc là bảo vệ sinh mạng cho con người, sống chết một tay mình nắm, họa phúc một tay mình giữ. Thế thì đâu có thể kiến thức không đầy đủ, đức hạnh không trọn vẹn, tâm hồn không rộng lớn, hành vi không thận trọng mà dám liều lĩnh học đòi cái nghề cao quý đó chẳng” [2; tr 309]. Hiểu rõ những đóng góp và ý nghĩa nhân văn cao quý của ngành y trong những năm tháng bảo vệ và xây dựng đất nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tặng cán bộ, nhân viên ngành y Việt Nam danh hiệu: “Thầy thuốc như mẹ hiền”. Trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mĩ và thời kì xây dựng đất nước, những truyền thống y đức được nâng lên một tầm cao mới, thầy thuốc là chiến sĩ trên chiến trường, luôn bám sát mặt trận, chăm sóc sức khỏe thương, bệnh binh. Nhiều tấm gương sáng xuất hiện như các bác sĩ Phạm Ngọc Thạch, Đặng Văn Ngữ, Tôn Thất Tùng, Đặng Văn Chung, Trần Hữu Tước, Đỗ Tất Lợi và thế hệ tiếp nối như Tôn Thất Bách, Lê Thế Trung, Đặng Thuỳ Trâm... Trong vụ dịch tiêu chảy cấp nguy hiểm cuối năm 2014, những bác sĩ tại Viện Y học lâm sàng ở các bệnh nhiệt đới nhiều bác sĩ tình nguyện ở lại trực dịch tại bệnh viện hơn 20 ngày không về thăm gia đình...

Sinh viên (SV) ngành Y, giỏi y thuật chưa đủ, còn phải có y đức sáng, song y đức sáng không có sẵn trong mỗi y - bác sĩ, mà là kết quả của quá trình học tập, rèn luyện trong môi trường xã hội, đặc biệt là trường học.

* Trường Đại học Vinh

** Trường Cao đẳng Y tế Đồng Nai

Giáo dục y đức là phải hình thành cho SV nếp sống bằng chính sức lực và trí tuệ của mình, không thể sống dựa dẫm mà phải có ý chí lập nghiệp. Ý chí đó thể hiện ở các phẩm chất: độc lập, quyết đoán, kiên trì tự chủ. Bản chất của “nền giáo dục xã hội chủ nghĩa có tính nhân dân, dân tộc, khoa học, hiện đại; lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng” [3]. Nguồn gốc cơ bản của mọi giá trị đạo đức làm nền tảng cho đạo đức xã hội, đó là lao động. Lao động của người thầy thuốc là trong thực hành lâm sàng và nghiên cứu khoa học thể hiện ở 12 điều y đức. SV ngành y sẽ là lực lượng xung kích trên các mặt trận y dược. Tuy nhiên, khi mới vào trường họ còn bồng bột trước cái mới lạ. Cuộc sống sôi động của thời kì đổi mới có thể làm cho họ thường dễ quên quá khứ, chỉ quan tâm đến cuộc sống hiện tại và tương lai. Họ chưa hiểu hết về quá khứ hào hùng và đau thương của dân tộc. Nhiều hiện tượng đáng lo ngại trong nội bộ SV đang diễn ra hàng ngày như đi học muộn, bỏ tiết; hơn nữa là lối sống buông thả, thực dụng, sa vào các tệ nạn xã hội... rất khó kiểm soát.

2. Giáo dục y đức cho SV Trường Cao đẳng (CĐ) Y tế Đồng Nai thông qua những hoạt động thực tiễn và phong trào tình nguyện

SV Trường CĐ Y tế Đồng Nai là những cán bộ y tế trong tương lai. Để đạt được 12 điều y đức, Nhà trường tạo mọi điều kiện thuận lợi nhằm phát huy tính tích cực chủ động, rèn luyện, giáo dục y đức cho SV thông qua chính sách của Đảng và Nhà nước, các môn học của *Chủ nghĩa Mác- Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Pháp luật, Đạo đức nghề nghiệp* là những môn học bắt buộc đối với SV trong các trường y dược... Nhà trường đã tăng cường cơ sở vật chất, thiết bị học tập, kí túc xá SV và các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể thao, giải trí cùng với các hoạt động ngoại khoá; phối hợp với các ngành, Bộ, địa phương thực hiện các hoạt động “đền ơn, đáp nghĩa”, “uống nước nhớ nguồn”; phát huy phẩm chất đạo đức và lương tâm nghề nghiệp của cán bộ, giảng viên, công tác SV nội trú, ngoại trú, tham gia các hoạt động tình nguyện về từ thiện, công tác xã hội.

Quy mô học sinh, SV toàn trường CĐ Y tế Đồng Nai hiện nay là 4.036, trong đó có 14 học sinh Lào và Campuchia đang theo học tại Trường. So với cùng kì năm trước, tỉ lệ SV CĐ đã có sự thay đổi nhiều so với SV các lớp trung cấp và dạy nghề: CĐ 2.535 SV (chiếm 62,81%); trung cấp 1.232 SV (chiếm 30,53%), dạy nghề 23 SV (chiếm 0,57%); ngắn hạn 246 SV (chiếm 6,09%) [4].

Để giáo dục y đức tốt, Nhà trường đã tổ chức cho SV tham gia cùng với cán bộ, giáo viên các hoạt động từ thiện: ủng hộ “Quỹ học giỏi sống tốt”, “Quỹ đền ơn đáp nghĩa”, “Quỹ vì người nghèo”, “Quỹ nạn nhân chất độc da cam dioxin”. Tổng số tiền đóng góp là 48.667.000 đồng, tham gia Hội diễn văn nghệ ngành Y tế Đồng Nai lần thứ III năm 2016. Hàng năm, Nhà trường tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ chào mừng các ngày lễ lớn: Ngày học sinh, SV 9/1; Ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam 3/2; Ngày Thầy thuốc Việt Nam 27/2; Ngày thành lập Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh 26/3, Ngày giỗ Tổ Hùng Vương, Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước 30/4 và Quốc tế Lao động 1/5... Phối hợp với Công đoàn nhà trường tham gia vận động, tổ chức hiến máu tình nguyện 2016; kết quả có gần 1.000 lượt học sinh, SV và giáo viên đăng kí hiến máu và có 397 đơn vị máu, được Trung tâm truyền máu và huyết học bệnh viện Chợ Rẫy tiếp nhận.

SV tình nguyện tham gia tích cực cho công tác chăm sóc, tập vật lí trị liệu tại Trung tâm trẻ mồ côi và khuyết tật TP. Biên Hòa mỗi tuần vào thứ bảy và chủ nhật; quyên góp tặng sách giáo khoa và dụng cụ học tập cho 45 học sinh từ lớp 1 đến lớp 12 tại Trung tâm bảo trợ huấn nghệ cô nhi Biên Hòa và xã Giang Điền. Ngoài ra, trong dịp hè các bạn SV tham gia dạy phụ đạo hè (4 buổi/tuần) tại Trung tâm Bảo trợ huấn nghệ cô nhi Biên Hòa. Định kì hàng tháng, các em tham gia dọn dẹp vệ sinh và chăm sóc khu mộ vô danh tại nghĩa trang liệt sĩ của tỉnh, thấp nền tri ân nhân ngày Thương binh liệt sĩ 27/7. Trong năm 2016, tổ chức 04 đợt khám bệnh, phát thuốc từ thiện cho hơn 600 bệnh nhân và tặng 200 phần quà cho bà con có hoàn cảnh khó khăn tại xã Mã Đà - huyện Vĩnh Cửu; tại xã Đại Phước - huyện Cẩm Mỹ, xã Giang Điền - huyện Trảng Bom và cán bộ hưu trí TP. Biên Hòa với tổng kinh phí hơn 60 triệu đồng.

Vào dịp gần Tết và chào mừng kỉ niệm Ngày Hội SV Việt Nam 09/1, Hội SV Trường phát động đến các chi hội phong trào nuôi heo đất và tổ chức “Chợ Tết yêu thương” với ý nghĩa đẹp là dành một số tiền nhỏ giúp các bạn có hoàn cảnh khó khăn về quê ăn Tết, được 90% Chi hội hưởng ứng nhiệt tình. Tổng cộng số tiền các bạn quyên góp ủng hộ cho SV khó khăn và công tác xã hội năm 2016 là 34.746.000 đồng.

Ngoài phong trào hoạt động của Trường và Đoàn trường phát động, SV còn tham gia Hội SV Trường CĐ Y tế Đồng Nai thành lập vào tháng 12/2013. Trong 3 năm hoạt động, số lượng SV tham gia Hội SV của Trường được tăng đáng kể; đến tháng 12/2016, số lượng hội viên là 2.535 gồm 53 Chi hội đã phối hợp với các tổ chức trong Trường, luôn chú trọng đến công tác giáo dục chính trị tư tưởng, học tập tốt và rèn luyện đạo đức tốt. Vào đầu năm học, Hội SV phối hợp với Phòng Công tác học sinh - SV để có những chuyên đề giáo dục cho SV vào tuần lễ Công dân đầu khóa về những giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc, về những tấm gương đạo đức, lối sống giản dị của Chủ tịch Hồ Chí Minh, tình bạn cảm động và vĩ đại của C.Mác, Ph.Ăngghen... Nhiều phong trào tình nguyện trong công tác xã hội cũng như công tác vì sức khỏe cộng đồng thu hút nhiều các SV tham gia nhiệt tình và tích cực. Các hoạt động phong trào có sự góp sức của SV luôn mang lại hiệu quả cao. Công tác tham gia các hoạt động từ thiện, xã hội của trường đã triển khai nhiều hoạt động thiết thực, đồng bộ từ Hội SV của Trường đến các Chi hội. Với quyết tâm cao độ, SV đã góp phần tích cực trong các công tác từ thiện, xã hội và các hoạt động ngoại khóa. Hằng năm, Đoàn trường và Hội SV đã tổ chức nhiều hoạt động từ thiện, xã hội và các hoạt động ngoại khóa, được SV tích cực hưởng ứng.

Trong nhiều năm qua, SV tại Đoàn khoa Điều dưỡng đang tiếp tục thực hiện hoạt động chăm sóc và vui chơi với các trẻ em tại Trung tâm trại trẻ mồ côi và khuyết tật TP. Biên Hòa, mỗi tuần vào ngày thứ bảy, chủ nhật, SV trong Khoa thay phiên đến chăm sóc và vui chơi và tập vật lý trị liệu cho các em, tạo nên một môi trường vui chơi thân thiện và hòa đồng, làm giảm đi những nỗi bất hạnh mà các trẻ em tại Trung tâm đang gánh phải. Tiếp nối công trình của Đoàn khoa Điều dưỡng, Đoàn khoa Tổng hợp và Đoàn khoa Dược đã đến Trung tâm bảo trợ Huấn nghệ Cô nhi viện Biên Hòa tạo sân chơi và thăm hỏi các em tại Trung tâm vào ngày chủ nhật và các ngày lễ, Tết. Riêng năm 2016, công tác mùa hè tình nguyện của SV được tập trung cao điểm vào tháng 7, huy động hơn 200 SV tham gia công tác tình nguyện tại 2 địa điểm: Chăm sóc và tập vật lý trị liệu cho các em tại Trung tâm trại trẻ mồ côi và khuyết tật TP. Biên Hòa; tạo sân chơi và tặng sách giáo khoa, tập vở, bút thước, dạy phụ đạo từ lớp 2 đến lớp 8 cho các em tại Trung tâm bảo trợ huấn nghệ cô nhi Biên Hòa...

Trường CĐ Y tế Đồng Nai thường xuyên tổ chức giao ban với học sinh, SV mỗi quý một lần và Hội SV của

Trường tổ chức các buổi tọa đàm với nội dung chủ yếu là trò chuyện, trao đổi kinh nghiệm để học tập tốt lý thuyết và thực hành trên lâm sàng, nêu cao những tấm gương những người có ý chí cao, không ngại gian khó, luôn tận tâm giúp đỡ bệnh nhân; lên án, phê phán những hành vi phi y đức (các vụ việc như: “nhân bản phiếu xét nghiệm” ở Bệnh viện đa khoa Hoài Đức, vụ “tráo thủy tinh thể”, vụ ném xác phi tang của bác sĩ Nguyễn Mạnh Tường, những sự vô tâm, thờ ơ trong công việc của một số nhân viên y tế đã đem đến những nỗi đau cho bệnh nhân...).

Hội SV Trường CĐ Y tế Đồng Nai tiếp tục phát huy kết quả các hoạt động mà SV đã thực hiện trong những năm qua, đồng thời không ngừng tăng cường công tác giáo dục bản lĩnh chính trị, bồi dưỡng đạo đức, lý tưởng cách mạng, tinh thần đoàn kết, lấy giáo dục nhân cách, “giáo dục làm người”, trang bị và bồi dưỡng cho SV những phẩm chất tốt đẹp đó là: tinh thần trách nhiệm vì mọi người, yêu nghề, tương thân tương ái, công bằng, trung thực, giản dị và khiêm tốn... thông qua các hình thức phong phú, đa dạng gắn liền với các nét đặc trưng của từng ngành học tại Trường để rèn luyện đạo đức và y đức tốt cho SV.

* * *

Trong các hoạt động phong trào, để phát huy vai trò của SV, cần nắm bắt tốt nét đặc trưng, mặt ưu thế của từng ngành học trong Trường để phát huy mặt tích cực trong các chuyên ngành đào tạo, đem lại hiệu quả cao trong hoạt động cũng như rèn luyện về y đức, đạo đức cho SV. Những hoạt động xã hội, từ thiện đã giúp mỗi SV nhà trường rèn luyện tâm y đức trong sáng. Cho đến nay, hầu hết SV Trường CĐ Y tế Đồng Nai khi tốt nghiệp ra trường được xã hội và các cơ sở y tế nhiệt tình đón nhận. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Lương Bằng (2015). *Giáo dục đạo đức cho học sinh phổ thông trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong giai đoạn hiện nay*. NXB Nghệ An.
- [2] Lê Hữu Trác (1997). *Hải Thượng y tông tâm lĩnh* (tập 2). Hội Y học dân tộc TP. Hồ Chí Minh kết hợp tái bản.
- [3] Quốc hội (2005). *Luật Giáo dục* (sửa đổi, bổ sung năm 2009).
- [4] Trường CĐ Y tế Đồng Nai. *Báo cáo tổng kết năm 2016 và phương hướng công tác năm 2017*.
- [5] Ban Chấp hành Trung ương. *Chỉ thị số 42-CT/TW, ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030*.